

VIVEs kommunetal 2020.1: Kommunerne budgetterer med stigende serviceudgifter

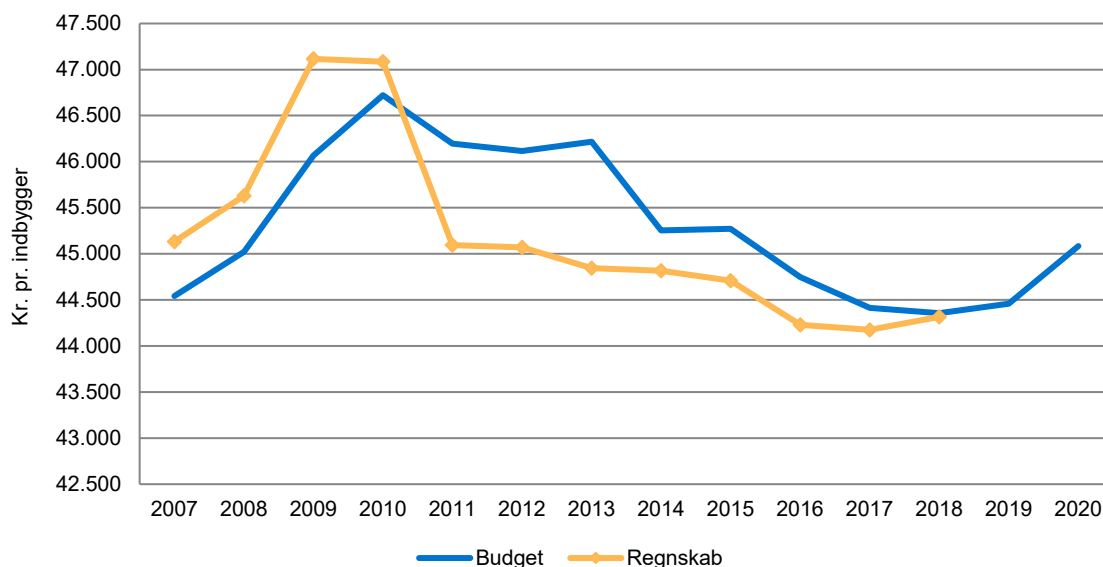
Kommunerne budgetterer med de største stigninger i serviceudgifterne i ti år. Stigningen dækker dog over betydelige variationer på tværs af udgiftsområder og kommuner.

Økonomaftalen mellem KL og Regeringen for 2020 gav mulighed for, at kommunernes serviceudgifter kunne stige med 1,7 mia. kroner i forhold til 2019. De netop offentliggjorte budgetter for 2020 viser, at kommunerne har udnyttet denne mulighed og i 2020 samlet set med budgetterer med serviceudgifter på små 262,5 mia. kroner. Ud over det økonomiske løft, som økonomaftalen giver, stiger serviceudgifterne også som følge af nye opgaver til kommunerne, og fordi den såkaldte værdighedsmilliard er blevet omlagt og nu indgår i kommunernes serviceudgifter.

Serviceudgifterne stiger med godt 600 kroner pr. indbygger

Stigningen i serviceudgifterne skal ses i sammenhæng med, at befolkningstallet stiger. Opgøres serviceudgifterne pr. indbygger, budgetterer kommunerne med at bruge godt 600 kroner mere pr. indbygger i 2020 end i 2019, inklusive ændringerne som følge af nye opgaver, omlægning af velfærdsmilliard mv. Vi skal tilbage til 2009-2010 for at finde en tilsvarende stigning i serviceudgifter pr. indbygger (jf. figur 1).

Figur 1. Serviceudgifter pr. indbygger 2007-2020

Note: 2020-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer, omlægning af ældrebilliard i 2016, omlægning af velfærdsmilliard i 2020 mv. For kommuner, som har benyttet sig af såkaldt "Sælg-og-lej-tilbage", er serviceudgifterne korrigeret for dette.

Kilde: ECO Nøgletal.

Kommunerne har hvert år siden 2011 brugt mindre på service, end de har budgetteret med. Dette hænger bl.a. sammen med, at staten i 2011 skærpede truslen om økonomiske sanktioner mod kom-

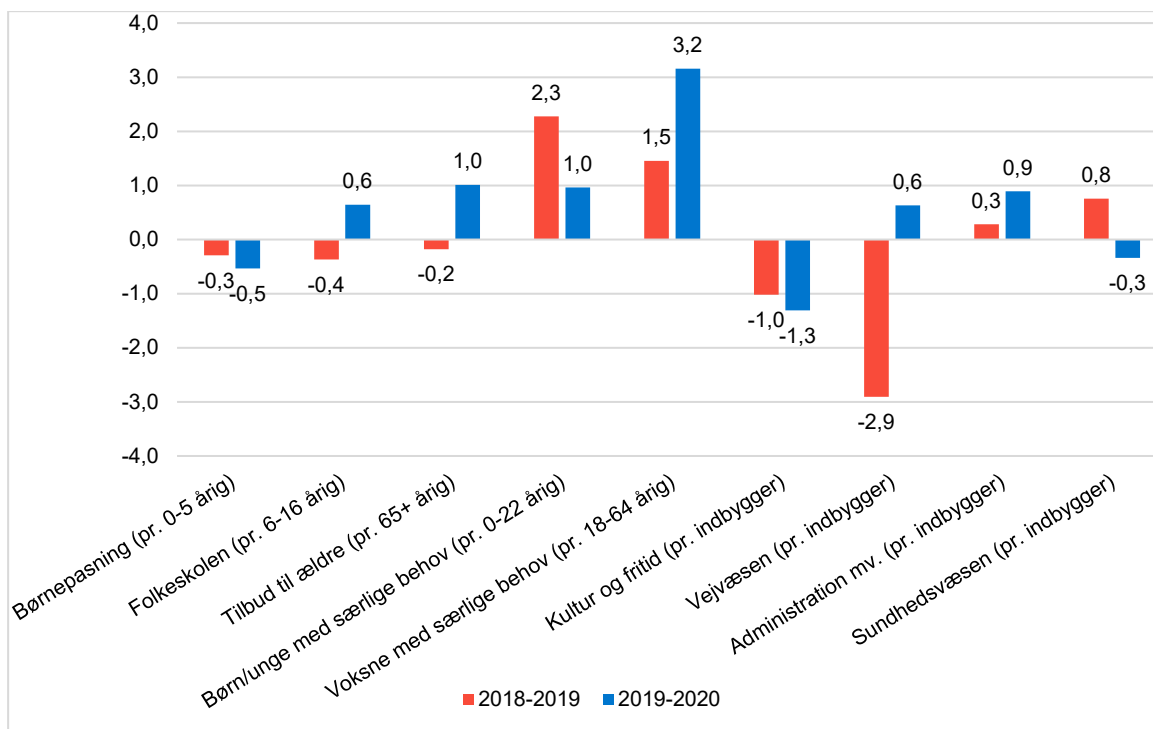
munerne, hvis serviceudgifterne for kommunerne under ét ikke holder sig inden for den aftalte økonomiske ramme, og hvis kommunerne samlet set overskrider deres budgetter. Sanktionstruslen hviler stadig over kommunerne, men i de seneste år er budgetunderskridelserne blevet mindre, og kommunerne er kommet tættere på at bruge de penge på service, som de budgetterer med.

Serviceudgifterne stiger igen mest på det specialiserede socialområde

Den generelle stigning i kommunernes servicebudgetter pr. indbygger fra 2019 til 2020 dækker over betydelige udsving mellem de enkelte serviceområder. Opgøres udgifterne pr. borger i målgruppen, så har kommunerne under ét øget budgetterne mest på det specialiserede socialområde i form af udgifter til udsatte børn/unge og voksne med særlige behov som funktionshæmmede og misbrugere. Figur 2 illustrerer, at dette gælder både fra 2018 til 2019 og fra 2019 til 2020.

Bemærk at udgifterne på alle områderne i figur 2 er opgjort pr. potentiel bruger, dvs. pr. borger i den aldersgruppe, som servicen primært retter sig imod. Udgifterne til børnepasning er fx opgjort pr. 0-5-årig og udgifterne til ældreområdet pr. 65+-årig. De procentvise ændringer afspejler dermed også de underliggende ændringer i befolkningstallet i de forskellige aldersgrupper. For eksempel dækker det procentvise fald på 0,2 % på ældreområdet pr. 65+-årig fra 2018 til 2019 over, at de samlede udgifter på ældreområdet er budgetteret til at stige med 750 mio. kroner, svarende til en stigning på 1,6 %. Men da der samtidig er kommet flere ældre, ender det alt i alt med, at udgiften pr. ældre falder.

Figur 2. Procentvis vækst i budgetterede serviceudgifter på udvalgte serviceområder 2018-2020

Note: 2020-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer. Ændringer i procent pr. potentiel bruger.

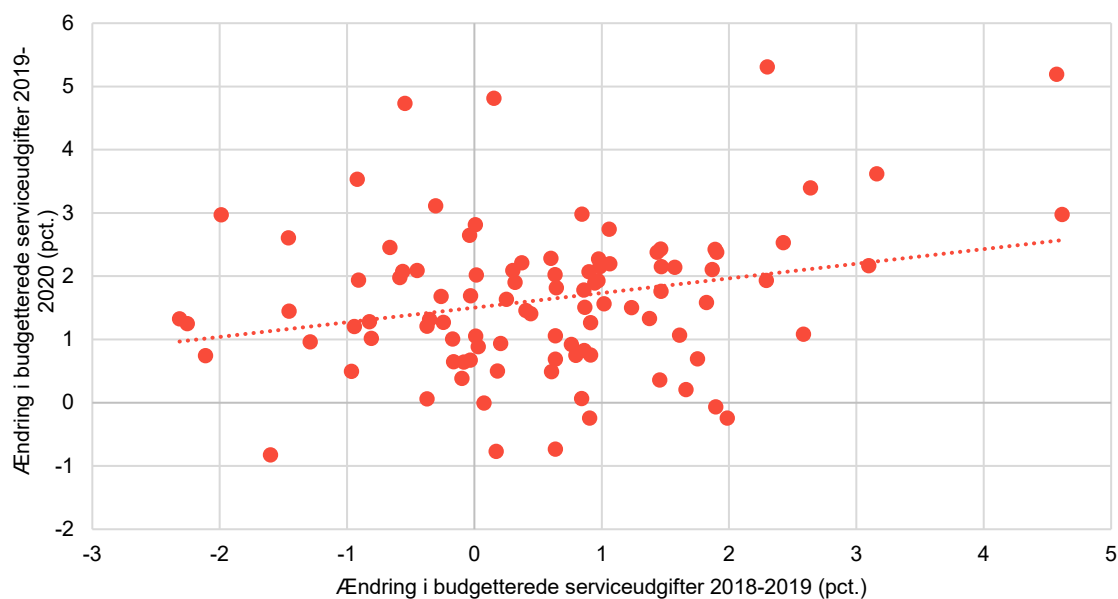
Kilde: ECO Nøgletal.

Serviceudgiften pr. indbygger stiger mest i de samme kommuner som året før

Den budgetterede udvikling i serviceudgifterne varierer på tværs af landets kommuner. Figur 3 nedenfor viser den procentvise vækst i kommunernes budgetterede serviceudgifter fra 2019 til 2020

sammenholdt med væksten fra 2018 til 2019. Figuren viser for det første, at næsten alle kommuner budgetterer med stigende serviceudgifter fra 2019 til 2020, jf. at blot 6 kommuner ligger under 0 på Y-aksen. Til sammenligning budgetterede 41 kommuner med lavere serviceudgifter pr. borger året før. Figuren viser for det andet en tendens til, at serviceudgifterne stiger relativt mere pr. indbygger i de kommuner, hvor de også steg mest året før. Bag dette ligger dog også, at det i begge år gælder, at kommuner med befolkningstilbagegang i højere grad budgetterer med øgede serviceudgifter pr. indbygger, mens kommuner med befolkningstilvækst omvendt er mere tilbøjelige til at budgettere med et fald i serviceudgifterne pr. indbygger. De enkelte kommuners budgetterede ændring i serviceudgifterne fra 2019 til 2020 fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 3. Procentvis vækst i budgetterede serviceudgifter pr. indbygger 2018-2019 og 2019-2020

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2020-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur og befolkningsmæssige sammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes udgiftsniveau og udgiftsudvikling:

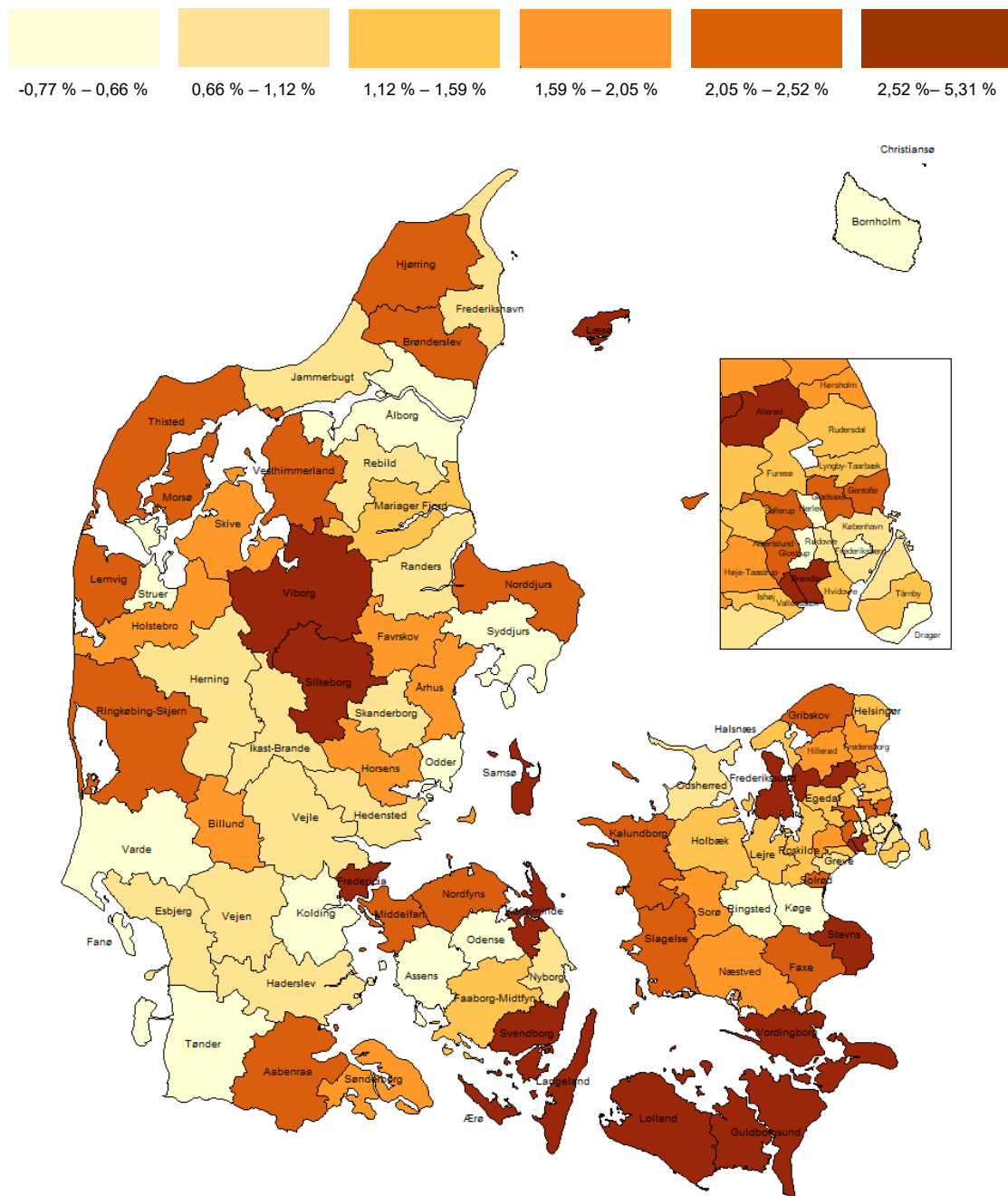
- Tabel 1.30 Ressourceforbruget på 19 udgiftsområder – budget 2020
- Tabel 1.32 Budgetoverskridelse på 19 udgiftsområder 2018
- Graf 4.16 Udvikling i serviceudgifter 2014-2020.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houlberg, professor i kommunaløkonomi, VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Mathias Ruge, analytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på \[vive.dk\]\(http://vive.dk\)](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4. Budgettereret vækst i serviceudgifter pr. indbygger 2019-2020 (procent)

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2020-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.